

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6iea, candu concedu ajutoriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe 1/4 3 fl v.a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe une anu s6u 40 doidiaceri, or 3 galbini mon. sunat6ria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbu mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tac'sa timbrala e 30 cr. de fiecare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 52.

Brasiovu, 15/3 Iuliu, 1865.

Anulu XXVIII.

MONARCHIA AUSTRIACA. TRANSILVANIA.

Optimistu s6u Pesimistu?

Unii romani transilvani nu sunt ingrijati intru nimicu de acelea ce se intempla impregiuru de noi; ei o6a buni crestini se incredu in Ddieu, eara o6a buni cetationi de statu si imperialisti dupa o traditiune tocma de ani doua mii, punu temeiu neclatitu pre cuventulu imperatescu; mai in scurtu, ei in politica sunt optimisti. Buna parte 'si alesera acestia. Unu barbatu de statu din Franci'a inca provoc6a mai antierti pre compatriotii sei, o6a de si suferu in timpulu de facia mari nevoi, se fia si se remana totusi optimisti, adica se cr6da intr' unu viitoru multu mai bunu, eara de pesimisti se se fer6sca, pentruca aceia nu sunt buni de nimicu. „Vreti voi c6a se triumfe ideile v6stre? Fiti optimisti. Pesimistii nu sunt niciodata mai multu decatu nisce spectatori.“*)

Cu t6te acestea eu credu ca optimistulu inca este datoru sie si altora, a'si da sam'a de optimismulu seu, cum si a; se feri c6a se nu v6da lucrurile nici prin sticle colorate frumosu, nici prin cate o prisma optagona, pentruca in asemenea casuri i se potu intempla silui mai multe desamagiri amare c6a si junisoriloru cu mustatia de fulgi in celu dinteiu amoru. Credu ca atunci candu cineva isi vede pistolulu trasu indreptatu spre capulu seu, s6u spat'a inieptata spre inima'i, s6u candu spre o n6pte intunec6sa se afla ratacitu pre marginea unui codru desu, incongiuratu totuodata de f6ra urlat6re si rapit6re, trebue se'i tr6ca din capu orice idei optimistice, afara numai d6ca nu va fi frate cu bunulu cavaleru Don Quich6t de la Mancha, carele pana nu se re'ntorcea cu nasulu sangeratu si cu alte medulari struncinate, nu voi6a se v6da nici unu felu de periculu dinaintea sa. Se nu vorbimu in parabole, oi se cautamu la trebile patriei n6stre deadreptulu in facia.

Ungaro-secuui ne spunu astadi c6a si in an. 1863 ca ei diet'a Transilvaniei nu o cunoscu de legala, prin urmare nu recunoscu nici val6rea legiloru decretate prin aceiasi si sanctionate de monarchulu, ceru totuodata total'a loru delaturare din drumu.

Ce respundu optimistii nostrii la acelea pretensiuni ale ungaro-secuiloru? Nu se p6te, pentruca ac6sta ar fi in contra atatoru rescripte, diplome si fapte complinite. Nu se p6te, pentruca trebue se fia intrebati competintii, d6ca voiescu ei asi6 ceva s6u nu.

Argumentulu celu dinteiu cu carele se mangaie optimistii nostrii este minunatu de tare in t6te statele gubernate preste totu dupa sistem'a absolutistica, pentruca in aceleasi orice decreta, dispune, ordina, legiuesce imperatulu, este bunu decretatu, dispusu, ordinatu, legiuitu, fia macaru si lege fundamentala, fia restituirea de libertate s6u calcarea ei; apoi d6ca acelu imperatu are numai ceva caracteru de domnu absolutu, nu numai ca nu se mai abate „una data cu capulu“ dela ceea ce a legiuitu elu odata, ci mai indatora si l6ga inca si pe succesorii sei din generatiune in generatiune, c6a legea facuta de elu si pusa in lucrare se o tiena ei neclatita si se faca a o tien6 totu supusii loru. Vedi din dilele n6stre Uca se le Tiariloru si Hat-humaium-ele Sultaneloru. Ci fractiunea n6stra va recun6sce d6ra, ca noi multimita cerului, nu traimu nici sub tiari nici sub sultani, si nici chiaru sub imperatori romani, ci noi ne aflamu astadi supusi unui Domnitoru si credintiosi unei Dinastii care de patru ani inc6ce a proclamatu de repetite ori constituionalismulu, adioa principiulu liberei invoieli intre monarchu si ti6ra pre temeulu maioritatiei parlamentare. Indata ce ai recunoscutu si ai priimitu acestu principiu si ac6sta temelia, trebue se mergi mai departe si cu istori'a in mana se recunosci, cumca ceea ce a facutu o maioritate parlamentara, mai curendu s6u mai tardiu p6te schimba, preface, strica ceeaalta ce a urmatu

*) „Vous voulez faire triompher vos id6es? Soyez optimistes. Les pessimistes ne sont jamais que de spectateurs.“

dupa timpuri nu soiu cum. Asemenea prefaceri se intempara si in secululu nostru in mai multe staturi prea de multeori. Soiu eu f6rte bine, ca monarchulu inca totu ii remane v6to alu seu, de care se p6te folosi in t6te timpurile. D6ra inse optimistii nu voru fi mai imperialisti decatu insusi monarchulu, pentruc6a se p6ta ei crede, cumca acesta va respinge toties quoties orice concluse ale maioritatiei parlamentare de 2/3 s6u si 3/4 numai si numai pentruca aceleasi nu placu vreunuia dintre pop6rale conlocuitoare. Se punemu de esemplu, ca parlamentulu austriacu s'ar invoii la dualismu, adioa la desfacerea monarchiei in doua parti sub doua regime civile, inse sub unu monarchu si cu o singura armata si visteria; se adagemu ca diet'a Ungariei ar aduce totu asemenea conclusu si ca ambele acestea concluse aru esi cu 2/3 parti de voturi dupa § 14 din patent'a imp. dela 26 Fauru 1861; se mai presupunemu ca in diet'a Transilvaniei cestiunea Uniunii s6u din initiativ'a regimului, s6u prin a dietei ar veni earasi pre tapetu si ca aceeasi s'ar accepta cu maioritate. In asemenea casuri ce va face 6re monarchulu? Va respinge fara indoi6la pre t6te acelea concluse; celu puoinu asi6 credu optimistii. Inse pana candu asemenea respingeri? 6re esistinti'a monarchiei, interesulu Dinastiei, s6u si numai starea finantiala va mai suferi traganaturi multe?

Acestea nu sunt visuri. Partit'a dualistica in senatulu imperialu se multi de doi ani inc6ce precatu n'ar fi creditu cineva; aceeasi se mai p6te imulti. Despre viit6rea dieta a Ungariei nu va fi nimeni asi6 naivu si copilarosu c6a se cr6da ca aceeasi nu va reclama earasi din t6te poterile sale Uniunea Transilvaniei, prin urmare si anulara celoru intemplate dela 1863 inc6ce in Sibiu.

Inse diet'a Transilvaniei „un'a data cu capulu nu va vrea se tr6ca marginile uniunii personale?“ Lasamu, ca ne bat6 Ddieu c6a in cele doua sesiuni se nu apucamu nici macar o lege electorala sanctionata; lasamu ca unu altu cancelarlu ne p6te chiaru pacali cu o alta lege 6 la Kem6ny, s6u ce mai sciu eu cum, — se punemu inse ca ne vomu readuna nu numai estimpu, oi si mai tardiu dupa legea octroata in 1863, ca inse acum voru veni si ungaro-secuui si inca imultiti dupa planulu noului cancelarlu cu vreo 20 regalisti totu unguri, cu fractiunea sas6sca unionista*) si cu cativa romani totu unionisti. Transilvani'a n'are nici macar lege de votatu cu 2/3 s6u 3/4 pentru casuri importante taiet6re in legile fundamentale, ci la noi este de ajunsu maioritatea absoluta, fia macar numai de 1, pentruc6a se schimbi orice 'ti va plac6 din intr6g'a constitutiune. Apoi a sc6te la oale o asemenea maioritate, de candu lumea nu a fostu vreo maiestria mare si atatu mai pucinu este in dilele n6stre. Important'a inse a maioritatiei de acum ar sta in acea impregiurare, ca astadata romanii inca iau parte la dieta, ca prin urmare natiunii nu'i mai remane locu de protestu c6a in anulu 1848, candu ea a potutu pretinde cu totu dreptulu: Nihil de nobis sine nobis, precum si: nihil de patria nostra communi sine nobis. Mai adauge si acea calamitate mare, ca astadi lipsindu la deputati orice instructiuni si orice profesiune de credintia politica, nici pre 24 6re nu e siguru nimeni de vreo partita formata asi6, pentru o6a se se scia, care cu cine are a face. S'au vedutu 6meni, carii in cursu celu multu de doua luni isi schimbara parerile loru asupra unoru puncte cardinale de cate doua si trei ori. In urma asi6 numitulu votum curiatum, adica votarea colectiva dupa natiunitatile politice inca nu mai prinde locu in constitutiunea Transilvaniei.

Din t6te acestea fia-ne ertatu a deduce, cumca intru impregiurarile de facia depinde f6rte multu dela barbatii de statu carii fusera chiamati in capulu mesei, atatu pentruc6a „competintii“ se fia intrebati pe calea cea mai legala, adica in dieta — care de aci incolo este singura legala — catu si c6a acei competintii se decide cu maioritate aceea, ce va dori

*) „Kronst. Ztg.“ marturisi intre suspine, ca natiunea sas6sca ar fi desbinata in doua partite aprige.

noulu regimu parlamentar. Apasamu aici cuventulu parlamentar, pentruca oricum vomu lua lucrurile ministereiului austriacu cadiu estimpu in umarea mai multoru devotari ce a luat delu senatulu imperialu, prin urmare schimbarea se facu la cererea maioritatii, de si pote ministrii conducatori nu se luara din maioritatea cea formata totu numai in cursulu acestui anu.

Incheiemu observandu inca numai atata, ca deca ne propuseramu a ne modera cevasi optimismulu, cu acesta nu voiram a face nimicu pe voi'a pesimistiloru suferitori de ipocondria, pentruca amu mai trecut si prin alte furtune in vietia, ba nici atata nu voimu ca observatiunile nostre se mai fia luate intru inielesulu de „lulative sam'a“, ci scopulu ne fu singuru de a conversa pe cateva minute cu amicii nostri de opiniuni asupra situatiunii celei noua, pana candu aceeasi inoa nu s'a desvoltatu, desfasiuratu si lamuritu pe deplin.

G. B.

Braslovu 13 Iuniu. Ecsamenele anuali. Incependu dela 20 Iuniu n. au decursu meru pela tote institutele locale de invetiatura ecsamenele atatu publice oatu si de promotiune si astadi se finira cu depunerea ecsam. de maturitate la institutul de confesiunea evangelica. Se cuvina dara a da unu reportu despre rezultatele loru mai vertosu in catu privesce tenerimea romana atatu din gimnasiulu mare evangelicu si gimnasiulu micu rom. cat. catu si cu deosebire in gimnasiulu romanu de VII clase dimpreuna cu norm'a.

Ecsamenele scripturistice in scolele romane se tienura dela 12—16 Iuniu v. er' cele orale dela 17—23. Ecsamenele publice in norma dela 23—25 si in gimnasiu in dilele urmatore pana in 29 sub presidiulu d. consiliariu scolaru Dr. Pavelu Vasiciu, care cu o mare abnegare de sene si trase tote datele despre progresulu tenerimii si despre tota starea interna si externa a scoleloru, cum o face acesta totudeaun'a cu mare ecsactitate si consciinta. In 29 fu de facia D. consil. si la serbatoarea impartirii premialoru, care se tienu dupa cultulu ddiescu luandusi inceputulu cu imnul popularu si cu o cuventare tienuta de septimanulu Teodoru Nica despre perseverantia, care a fostu si aplaudata. Dupa acesta cetinduse clasificatiunile s'au premiatu mai multi dintre scolarii diligenti. Fininduse serbarea intempina totu publiculu pe D. consiliariu scolaru cu felicitariile cele mai caldure si pentru din'a onomastica. — D. consiliariu porni a 2-a di desu de demanetia spre a-si continua visitarea oficiala a scoleloru prin protopopiatele Brasiovlui, care ajungu si prin secuime. Ddiu sei fia intru ajutoriu!

Din program'a a 6-sea data de d. directoriu G. I. Munteanu, care cuprinde unu articulu despre studiulu limbei materne in gimnasiu si reflexiuni, care merita o mai profunda comentare, scotemu si datele statistice despre numerulu scolariiloru, care in gimnasiu e 147, intre cari 6 gr. catolici dar' neci unulu de alta natiune. Afara de clasa a 6-a gimn. unde se afla numai 5 scolari, celelalte clase sunt mai populate si cl. I-a cu 64 scolari deajunsu.

Dintre acestia se afla in gimnasiulu superioru eminenti: 14; cu I-a 9; cu II-a 2. In gimnasiulu inferioru eminenti: 53; cu I-a 55; cu II-a 33; cu III-a 2 — vro 5 parasira scola.

Precatu ne bucuramu de numerulu celu mare alu eminentiloru, care arata unu resultatu bunu alu incordariiloru, pe atata amu fi doritu, ca numerulu secundistiloru se fia reesitu catu de micu, fienduca mediulocale pedagogice ajutate prin comerciulu cu parentii, care trebue nutritu inca dela inceputulu anului, ajuta multu la succesiva indreptare a scolariiloru. — Cu tote ca in alte gimnasii se afla cate 50, 60 secundisti, totusi in gimnasiale romane amu dori o incordare parintiesca, ca se vedemu, catu de puini de acestia.

Ne-amu bucuratu, ca in anulu acest'a s'a introdusu la gimnasiu si exercitiale gimnastice, cari nu numai desvolta si invertosiadia poteriile corporali recreandu si pe cele spirituali, oi dau totuodata unu feliu de istetime chiaru si in mersu si in presentare inaintea ver-si cui, — dupa cum trebue se o invetia la inceputulu acestoru eseroitia — care inse fura cercetate de prea pucini elevi. —

— E mare dauna, ca desemnulu si music'a vocala si instrumentara, care sunt 2 obiecte conservatrice de integritatea vietiei junimei si feritore de alte alunecari, care in lips'a de ocupatiuni variante pre lesne se ivescu la junime, inoa totu nu se afla introduse ca prin alte gimnasii, unde studentii formesa reuniuni si dau concerte in folosulu museeloru si biblioteceloru. — Apoi artele acestea servescu nu numai ca dere-suri si aromate ale vietiei, ci pregatesou si calea la juni de a

se pote aplica si la unii alti rami de industria d. e. la tehnica, ingineria etc. unde celoru fara cunoscintia tempuria de desemnu le e inchisa calea si taiata mai tota potinti'a. Si altfelu cultur'a musiciei e unu feliu de vehiculu de a nobilita gustulu, a rennoi animele si a da vadia unui poporu leganatu si nobilitatu si cu gustulu acestei arte, care e biletulu de intrare in tote societatile mai alese, deca nu vremu a trai totu ignorati de lume.

Ce privesce la resultatulu institutiunii in scientie, apoi acest'a e forte multumitoriu si servece spre onore profesoriloru celoru diligenti, ceea ce o comprobata si multiamirea espiimata de D. consiliariu scolaru.

In norm'a romanésca de 4 clasi pre de ajunsu impopulate se afla 343 fetiori, inse numai 78 fetitiei; si ne pune la mirare ca in ol. a 3-a se afla numai 7 si intr'a 4-a, in care Invetia si madam'a lucru de mana, care nu se pote recomanda de ajunsu la tote scolele incependu dela cea de antaia, se afla numai 15.

Nu ne potemu retiene a nu ne adresa aici atatu catra onorabil'a eforia, careia au tote scolele de-asi multiamii sustinerea, catu si catra onorabilulu comitetu alu Reuniunii fem. rom., care inca are obligatiunea a se interesa pentru crescerea solida si mai estinsa a secului femeescu, ca intielegunduse pentru stramutarea planului de scola de lucru pentru fetitiei se nu se oprésca pe viitoriu fetitiele catu de mici a frecuenta scola de lucru, ceea ce ar' trage unu numeru mai mare de fetitiei la scola; si din tacs'a pentru lucru de mana s'ar pote apleca si o a 2-a madama pentru cele incepatore la lucru de mana, care dupa cum vedemu, se afla introdusu pela alte institute femeesci de crescere inca chiar' dela scola prima, fara catu de pucina restringere. Ma ce e mai multu, ca in crescerea seosului femeescu lucrulu de mana si de economia casnica cere a se pertracta in 1-a linea. — Se lasamu la o parte singularitatile opiniuniloru, unde lucrulu comunu suferu scadere prin ele.

— In tote scolele romanesce se afla dara 595 de scolari de ambe secele, mai multi decat ori si candu, ceea ce trebue se mangaia si se multimesca anim'a ver-carui romanu, benecuventandu pe tote feciele acelea, care au contribuitu prin zelulu seu oatu de pucinu la starea acest'a dealtumintrelea atatu de imbucuratoarea institutiunii, care dorimu a-o vede inaltata in tota privinti'a la gradulu celu mai inaltu de perfectiune intru tote; ceea ce cu poteri unite si cu contielegere devotata benelui publicu se si pote ajunge.

In gimnasiulu rom. cat. se afla 26 scolari romani intre 82, dintre cari 8 premiatu, si ceilalti primisti. —

In gimnasiulu ev. a pusu maturitate unu romanu, si se mai afla 8 gimnasiasti si 4 in scolele reali si 21 in norma. Cu totulu 34 scolari romani intre 208 gimnastii seu 727 scolari in tote scolele capitale ale evangeliciloru.

Brasiovu 15 Iuniu. Astadi se va representa in teatrulu romanu a 2-a ora pies'a „Resbelulu lui Stefanu celu mare“ (Mihulu) cu regele Mathia, care se incercase a ocupa si Moldavi'a, si anumitu la cererea publicului. Venitulu acestei representatiuni e menitu pentru beneficiile dd. actori Lacea si Chirimescu. Credemu, ca societatea dramatica romana n'a lasatu neci estu tempu nemicu necercatu pentru a multumi publiculu ca ecsactitatea in productiunile s'ale; din care cauza publiculu inca se afla indetoratu a le cerceta productiunile, precum credemu, ca o va face si asta sera in numeru mare, mai vertosu fienduca acesta piesa va fi ultim'a pentru estu timpu.

— In noptea trecuta pe dupu mediulu noptii navalira vre o 3 juni, mi se pare vagabundi sasesci, in cas'a Redactorului, si numai strigatulu la intrarea loru i departa fara se fi lasatu vre-o urma de crima. Ei venira desculti prin ambitu, cu buna sema, ca intentiunea nu le-a fostu necriminala. Vom vedé resultatulu cercetarei.

UNGARIA. Din tote partile Ungariei concurgu inscientiari, cumca se tramitu adrese de pretutindinea spre a se tramite ca felicitare noului cancelariu r. de curte. „Pesti Naplo“ dimitiendu o scire din „N. f. Pr.“ cumca c. Kemény si Török ca conducatori ai partitei ungarice in Transilvani'a se ar' duce la Vien'a in caus'a dualismului, deminte acest'a scire dicundu: „ca in Ardélu se pote vorbi numai de nationalitatea maghiara, er' nu despre vre-o partita maghiara si atari grafi nece ca exista in Ardélu (?).“ Dealtumintrelea credinti'a e mare, ca Ungari'a va serba fiinti'a de facia a Mai. S'ale in Pest'a cu dulce aducere amente. Miscarile pentru alegeri la dieta sunt mari.

CROATIA. Mai. S'a a benevoitu a amaná deschiderea dietei Croatiei pana in 28 Aug. Diurnalele diou, ca amanarea

acést'a se face din caus'a stramutarii precese. Noi credemu, ca redactarea propusatiunilor in privinti'a dreptului de statu etc. ce sunt a se pertractá in dieta, cere tempu mai indelungatu, cá se se conformese bene cu scopulu intentionatu. —

— Asteptarea cea incordata a diecesei Gherlene de asi vedé provediuta veduvit'a diecese cu unu capu doritu Mai. S'a dupa „Idók tan.“ a implinit'o prin denumirea D. can. Ioane Negrutu Fekete, si acum se astépta preconisarea dela Rom'a. „P. N.“

Vien'a 8 Iuliu. „Cris'a ministeriala inca tiene si nu se póte prevedé, candu va fi compusu noulu ministeriu. — Dualismulu inca nu póte apuca la aripi spre a se inaltia mai pre susu de cum sperésa unii si se inspaimenta altii. — Ablegatii romani astépta cu sange rece decurgerea crisei, si in simtiulu celu curatu de lealitate catra stralucit'a casa domnitória nu pórtá nici o frica pentru caus'a nationala, — pentruca ei cá romani si patrioti adeverati voru starui si pe viitoriu cu tóta resemnatiunea pentru principiulu libertatii adeverate, si sustienerea egalitatii drepturiloru nationale, care este singurulu paladiu alu libertatii politice individuale in tierile corónei S. Stefanu pentru nationile colocuitórie!

Se crede, ca senatulu imp. se va inchide in 16 Iuliu, si pana atunci se va luá si caus'a drumului feratu alu Transilvaniei inainte. —

— In oas'a dep. in siedinti'a 85 din 11 Iuliu se ceti afara de alte petitiuni si a comunei Brasiovului pentru tragerea liniei de drumu proiectata dela Aradu pela Brasiovu la Buzeu, si s'a predata la comitetu. Dupa acést'a s'a desbatutu calea de feru dela Casovia la Oderberg si Eperies, pentru care se primi proiectulu intregu.

— „Wien. Ztg.“ ne aduce asteptat'a denumire a D. prot. si archimandritu Ioane Popasu de episcopu alu diecesei Caransebesiului. —

Cronica esterna.

Din afara impartasimu, ca regin'a Angliei a inchis parlamentulu in 6, prescientiandu desfiintiarea periodica si urmarea noiei alegeri. Din totu cuventulu de tronu espira amicitia cu poterile externe. Lord Westburi din privinti'a votulu casei de diosu si-a datu demisiunea, care s'a si primitu inse cere mai antaiu cercetare parlamentara L. Westburi e cancelariulu lordiloru. — Se crede in Angli'a, ca proiectulu pentru unu congressu spre scopulu desarmarii generale si alu revisiunii tractatelor de Vien'a se va duce in deplinire. Itali'a, Spani'a si Prusi'a si-au si datu invoirea, se crede, ca si Rusi'a.

In FRANCIA inca se inchise sesiunea corpului legislativu si cu strigate de vivat imperatului Napoleonu se departara membrii. Imperatulu merge in 15 la Plombieres. Principele Napoleonu a calatoritu din Parisu, dechiarandu, ca nu va primi functiuni publice. In Algeri'a s'a denumitu gubernatoru civilu Cyasseloup Laubat si gubernatoru milit. McMahon, care acest'a va resiedé in cetatiu'a din Marsilia. (!)

In ITALIA tramise regele V. Emanuelu o scrisóre autografa catra SS. Pap'a in caus'a reincopcierii negotiariloru. Dupa cum se sorie imperatulu Napoleonu a provocatu pe regele la definitiv'a impacare cu Rom'a, amenintiandu la casu din contra, ca conventiunea din 15 Sept. nu se va efeptuá.

In SPANIA mergu lucrurile bine sub ministeriulu O'Donnell, care a si primitu recunóscerea Italiei in program'a s'a si prin o nota s'a inceputu cointelegerea cu regimulu din Florenti'a. O majoritate mare si-a castigatu acestu ministeriu in congressulu spanicu din 5, in care i se primi proiectulu de nóu'a alegere cu scaderea censului dela 400 la 200 reali, cu majoritate de 176 in contra la 20 voturi.

Din Petersburg 9 Iuliu se telegrafésa, ca vam'a de importu pentru multe articule comerciali parte s'a desfiintiatu parte s'a scadiutu. Soire tatarica pentru comercianti. —

ROMANIA. Considerandu infricosiatele stricatiuni, ce a casionatu ecsundarea Dembovitiei la 3 din cincii parti alu Bucuresciloru de repetite ori, si sciindu, catu de incordate sunt asteptarile tuturoru pentru a vedé ce mesuri se iau pentru asecurarea orasiului de catra cons. comunalu, aflamu cu scopu a da publicitatii consultarile urmatórie:

„Consiliulu comunalu din Bucuresci.

Siedinti'a 26, Ioi 10/22 Iuniu 1865. Presinti: D. generalu B. Vladioianu primariulu, Al. Boranescu, Chr. Polichroniade, N. Danielopolu, M. Capatieneanu, Dr. G. Alexianu, G. Gherassi, P. Ioanescu, Andr. Z. Predescu; absenti: C.

Codreanu, parintele proppu Iancu, N. Manolescu. Sied. se deschidé la 1 1/2 dupa amédi.

D. primariu pe langa altele pune in deliberatiunea consiliulu conditionile, ce comisiunea numita din sinulu acestui consiliu a regulatu cu d. Luis Schendorf pentru imprumutulu chipsuitu a se face in strainatate spre a se efeptuá cu densulu imbunatatirile trebuintóse in capitala.

Dupa terminarea lecturii conditioniloru d. Danielopolu, unulu din consiliari, presinta d. primariu memoarulu seu in cuprinderea urmatória: *

„Am propusu domniloru in sied. trecuta si acum mai repetu, ca nu sum de acordu pentru neci unu imprumutu in strainatate, mai nainte pana a nu se decide de on. consiliu, ce imbunatiri trebuescu a se face in capitala, si déca din acestea cea d'antaia va fi alinierea Dimbovitiei? ca-ci:

de a incepe dela infintiarea gradinei Filaretului si piatiei Antimului situate pe lunc'a Dimbovitiei, de a ne ocupá cu pavarea stradelor cu petrii cubice si cu luminarea capitalei cu gasu aeroforu si alte asemené, care costa la 9 1/2 mil. lei, este cá candu ar' fi banii perduti, déca mai antaiu de acestea lucruri nu se voru luá mesuri energice pentru alinierea Dimbovitiei, canalisarea si parapetarea ei; ca ci de aci este punctulu de plecare pentru ori ce imbunatatiri ar' trebui se se faca in capitala, atatu in privinti'a infrumsetiarii si curatiani ei, hygieniei locuitoriloru, catu si pentru nivelarea, canalisarea si luminarea stradelor, si éta de ce, pentru ca nealinianduse Dimbovitia, potemu fi siguri, ca catu de curendu vomu avé nóue inundatiuni, care ar' ruiná cu totulu diumetate capital'a, ce dejá este in stare de plansu, si asia ar' desfiintiá si lucrurile de mai susu, care partea cea mai mare cadu pe luncile Dimbovitiei; prin urmare reviuindu din inundatiune in inundatiune la reinfintiare érase de gradini si piatie, reparatiuni de pavage si altele, ruinate de inecatiune, si dupa aceea urmandu cum cunósceti, cheltueli peste cheltueli si pretensiuni peste pretensiuni din tóte partile pentru ajutoriulu, ce ar' fi facutu inundatiloru, in scurtu tempu se voru slei cele 7 mil. franci, ce voimu a ne imprumutá in strainatate si capital'a va remané impovorata cu datorii, ér' locuitorii lipsiti in cele din urma de imbunatatirile, de care ar' trebui se se bucure. De aceea se ne ocupamu seriosu domniloru consiliari mai antaiu de canalisarea si alinierea Dimbovitiei, si de formarea a 2 canaluri in paralelu cu dens'a, in care se se scurga tóte necuratianele capitalei, care adi miasmésa ap'a ce o bemu; se ne intielegemu deadreptulu cu in. gubernu, se lu rogamu pentru concursulu si ajutoriulu seu, care sum securu, ca ni-lu va dá, incatu se nu se mai amane acésta lucrare, ce este singurulu mediulocu de mantuire alu capitalei, si alu lucrariloru de unde voimu a incepe. Asia numai potemu aratá concetatiuniloru nostrii unde s'au cheltuitu banii, care apoi voru portá cu multumire povar'a datorieloru ce vomu lasá in urm'a nóstra, ér' in contra mai repetu dd. consiliari, ca banii voru fi cheltuiti fara a ajunge la scopulu ce dorimu si nu sciu in urma cum ne-amu poté justificá de o asemené eróre.

Nu potemu tagadui, ca in. gubernu a avutu precautiune si a facutu óre care preparative; ci acestea nu voru mantui capital'a de inecatiuni, ci voru domoli numai furi'a, inse reulu intindienduse apoi mai multu séu mai puoinu peste oampiale cu araturi din giurulu capitalei, voru aduce pagube simtietórie si mari suferintie locuitoriloru si concetatiuniloru nostri.

Ve rogu dar' Downule primariu se benevoiti a lasá se se tréca acestu memoaru alu meu in procesele verbali si a starui impreuna cu noi pentru alinierea Dimbovitiei, si apoi vomu reveni cu incetulu si dupa potere la tóte cele cuprinse in bugetu pentru infrumsetiarea orasiului.

D. Capatieneanu nu impartasiesoe opiniunea d. Danielopolu, 1. pentru ca lucrarile ce a aratatu ca trebue a se face de urgentia din imprumutulu in cestiune, nu au neci o relatie cu canalisarea Dimbovitiei si prin urmare ele nu potu fi espuse distrugerii printr'o nóua inundatiune, dupa cum se teme d. Danielopolu; 2. pentruca lucrarea canalisarei Dimbovitiei nu se va terminá póte neci in 10, 15 ani de acum inainte; podurile inse de trecere pe acésta gârla trebue a se face, ca-ci legea pentru desfiintiarea moriloru de pe Dimbovitia prescrie, cá se se desfiintiese si tóte podurile din capitala, ce au pecióre in apa, si se nu se mai construe in viitoriu asemené poduri; prin urmare dice d. Capatieneanu, ca trebue a se face imprumutulu de a se poté acoperi mai multe lucrari, cum:

3 chimitire, constructiunea stabilimentului brutariiloru cu aburu, curatirea Dimbovitiei de taraci, nivelementulu si planulu orasiului, cheulu piatiei „24 Ian.“, materialulu pentru curatitulu si stropitulu stradelor, piati'a stelea, alimentarea

capitalei cu apa de isvóre, constructiuni de pavage cu petrii cubice si altele.

Relativu dar' la cele propuse de d. Capatieneanu, d. Danielopolu se pronuncia in modulu urm.:

Credu dloru, ca me-am exprimat destulu de chiaru asupra imprumutului, ce onorab. comisia tractésa in strainatate acum, dar' am onóre a me referá catra d. Capatieneanu, ce face parte din acea comisia, cá se respondu: ca lei 12.500 pentru cheulu piatiei dela 24 Ian. si lei 3000 pentru piati'a stelea se potu plati numai cu venitul acoiseloru pe 2 dile, inse asemené propuneru mi se paru numai cá ogluma; totulu ce ne interesésa a ne ocupá mai seriosu este, ca lei $9\frac{1}{2}$ mil. ce am citatu mai susu sunt sume, la care neci nu trebue a ne gandi mai nainte, pana a nu se alinea Dimb. in capitala si déca acésta lucrare se va efeptuá, cum dice d. Capatieneanu, peste 10, 15 ani, atunci dd. membrii dupa acelu tempu au nevoia a se ingrigi; inse me indoiescu, ca d. Capatieneanu póte ca nu are scientie positive despre acestea, pentru ca nu credu, ca in. gubernu este atatu de indiferente, incatu se lase asia tempu indelungatu capital'a a se ruiná de furi'a inundatiuniloru, ci va esecutá linearea Dimb. catu mai in graba, alineare dicu ce a facut'o chiar' d. Capatieneanu pe chart'a capitalei, pentru care trebue se-lu salutamu cu totii pe Dlui, fiendu o alineare mai drépta si mai nemerita, dupa a mea parere, pentruca contine numai 4000 stanjini in lungime si cheltuiala póte ar' fi pe diumetate.

Dupa acea alineare dd. consiliari, am facutu si eu regulamentulu, cá unulu ce faceamu parte din comisiunea, cu care d. primariu a insarcinatu pe d. Dr. Alexianu, d. Capatieneanu si pe mine, care regulamentu, cum sciti, ca a trecut prin onorab. consiliu de ministrii si s'a inapoiatu aci la comuna, unde se afla depusu.

Éta dar' dloru, ca ar' remané de imprumutatu numai lei $9\frac{1}{2}$ mil., inse si dintre acestia pentru 6 mil. si anume lei 2,000.000 pentru canalizarea Dimbovitiei; lei 1,000.000 pentru infiintierea a 3 chimitire; lei 520.000 pentru stabilimentulu brutarieloru mecanice, pentru care credu, ca nu me-am insielatu de me-am abtinentu, ca-ci mai in urma s'a doveditu, ca acést'a ar' fi o lucrare cu totulu neefectibila, lei 2,500.000 restulu ce remane pe diumetate din lei 5 mil. ce datorése comun'a cu terminu de 1 anu. 6,000.000 in totalu, am avé trebuintia abia peste 1 anu a ne imprumutá, ca-ci numai pana a ne intielege cu in. gubernu si pana a se regulá lucrarile intramu in érna, candu ar' fi cheltuecele inutile, de vomu incepe vro lucrare; avemu dar' necesitate, dupa cum credu, a ne imprumutá deocamdata numai cu lei 4 mil. si anume lei 2,500.000 de a plati din datori'a de 5 mil. lei ce datorésa comun'a cu terminu mai pucinu de 1 ani; lei 250.000 pentru scóterea taraciloru (pari) dupa matc'a actuala a Dimbovitiei; lei 200.000 pentru infiintierea a 7 poduri peste Dimbovitia, din care inse cele mai multe potu durá inca 2 si 3 ani, fara a fi siliti a cheltui banii de acum; lei 65.000 pentru infiintierea unoru mici canaluri; lei 25.000 pentru infiintierea sioselei délului Spirii; lei 12.500 cheulu piatiei „24 Ian.“; lei 500.000 pentru infiintierea mai multoru constructiuni in folosulu comunei; lei 214.500 pentru infiintierea materialulu la stropitul si curatitalu stradelor; lei 3000 pentru infiintierea piatiei dela Stele; lei 230.000 pentru alte cheltueli neprevédute. 4,000.000 in totalu; ér' nu de lei 18,900.000 in 7 mil. franci cum propune onorab. comisia si indata peste 4 luni se se incepa plat'a de amortisare si procentu, cá in 10 luni se plátésca comun'a 1,890.000 cum se vede in bugetu, pe catu tempu la lei 4,000.000 nu avemu a plati in 10 luni decatu lei 450.000.

De aceea am si disu, ca trebue a caloulá si a ne gandi bine, cá se nu impovaramu capital'a cu detorii, oa-ci altufeliu nu scimu, ce contu potemu dá concetatiuniloru nostri.

Prin urmare mai inainte de alinierea Dimb., eu votesu contra imprumutulu din strainatate; ca-ci déca unii din dd. colegii mei credu, ca imprumutulu ar' fi mai de interesu comunei prin numirea de anoitato de capete si dobandi, in cursu de 20 de ani, inse dupa a mea parere, candu unu asemené imprumutu se face cu 80 pentr 100 si procentulu cu alte cheltueli se suie peste 11 la suta pe anu; si candu imprumutatulu este nevoitu a luá sume indoite si intreite, decatu acelea, ce i-ar' trebui, atunci folosulu ar' fi numai o aparintia, si unu metodu tehnicu, prin care strainii imprumutatoru ungu ochii imprumutatiloru.

Déca inse, cum dice d. Capatieneanu, ca vomu luá deocamdata din acestu imprumutu numai 4 mil. franci, care ar' acoperi lucrarile cele mai urgente, atunci me credu detoriu a-i responde, ca asemené lucrari se potu intempiná ou venitul comunei de 7 mil. lei pe anu coprinse in bugetu si cu increderea, de care se bucura adi comun'a de a se poté imprumutá catu va voi in capitala si cu 8 la 100 dobanda pe anu si pe unu tempu indelungatu; prin urmare imprumutulu in strainatate ar' fi necesariu peste 10 ani, candu, cum dice d. Capatieneanu, s'ar' poté efeptuá alinierea Dimb., aliniere inse bine combinata si studeata de barbati competinti, in oatu se fia nemerita in tóte privintiele de o aliniere mai drépta si mai scurta si pe locuri mai nepopulate, unde cheltuecele canalizarei si sumele de espropriatiuni ar' fi póte pe diumetate, ér' matc'a actuala a Dimb. ar' servi de canalu conducatoriu de tóte ne-curatiunile partii drepte a capitalei, si asia avendu o apa curata de beutu din Dimb. alineata, am fi aparati de cheltueli enorme pentru alimentarea capitalei cu ape de isvóre, care póte n'ar' corespunde la trebuintia, pentru care cheltuim, pe catu timpu isvórele Dimbovitiei, este cunoscutu, ca sunt din cele mai salutarie, care producun montii Carpatiloru.“

Va se dica, ca prospectele canalizarii Dimbovitiei sunt departe?! — Aprobamu si noi memor. d. Danielopolu.

ad Nr. 17758 1865.

Publicatiune.

Dividend'a cuviintiosa la fiacare actiune de banca cu duodeci si cinci fiorini 60 cr. pentru sem. I an. 1865 se va poté scóte incependu la 1 Iuliu a. c. la casa actiuniloru bancei nationale. — Vien'a in 19 Iuniu 1865.

Pipitz mp. gubernatoru de banca.

Schley mp. directoru de banca.

Nr. 17635—1865.

2—3

Publicatiune.

Esamenele de statu pentru economii silvanali de sene statatori, catu si pentru personalulu de padirea paduriloru, se voru tiené in anulu curente la Clusiu in 6 Noembre a. c. catu si in dilele urmatóre ale lunei acesteia.

Acésta se aduce la cunoscentia publica, cu acelu adausu: cumcá suplicele de a se dá concesione la deponerea esameneloru acestora, sunt de a se asterne bine instructe cu inceputulu lunei lui Septembre a. c., acestui gubernu regescu. —

Din sied. gub. r. trans. tien. la Sabiiu in 27 Iuniu 1865. —

CONCURSU.

Pentru postulu de docente in comun'a Juriu de Campia, cu care sunt impreunate urmatorele emolumente:

1. 40 fl. v. a.
2. Cá la 120 fumuri, de totu fumulu $\frac{1}{2}$ metreta bucate.
3. Cortelu liberu si gradina.

Se postesce se fia versatu in arta metodica scolara, cei absoluti la vreo preparandia voru avé preferintia, se fia cantoru bunu, pentru care oficiu inca va primi si alte accidentale cantoresci — voru debuí a porta Amiculu scólei in totu anulu. —

Aspiratorii de a ocupa acésta statiune sunt avisati de a'si tramite concursese bine instruite pana in finea lui Iuliu a. c. st. v. la Cosioena 17 Iuniu 1865.

3—3

Oficiulu archi-diaconale gr. eat. in Cosioena.

Pretiturile bucatelor in piati'a Brasiovului.

(Mesur'a se ia in galet'a de Ardélu, din care doua facu trei mesure austriace.)

Iuliu 14 n. 1865.

Gráu curatu galeta 6 fl. 6 cr., de midilocu 5 fl. 22 cr., amestecat 4 fl. 53 cr. —

Secara 3 fl. 48 cr., Papsioiu (cucurusu) 4 fl. 20 cr., Ordiu 3 fl. 24 cr., Ovesu 2 fl. 62 cr., Cartofi — fl. — cr.

On. publicu cititoriu e de nou rogatu a grabi ou prenumerarea, cá se ne scimu intocmi cu tiparirea ecsemplarielor. Fói'a apromisa cu computulu se va tramite in sept. viitória.